

Τὸ Χαρτοπαιάγριον διὰ μὲν τὸν εὐφρεῖς εἶτε διασκέδασις, διὰ δὲ τὸν βλάχας πόθος.

Α Δουμάς υέός.

Ἡ φιλία. τὴν ὅποιαν αἰσθάνεται τις πρὸς γναῖκαν καὶ ὥραῖς εἶτε ἔρως μὲν προσωπίδα.

Ἄλι λύπαι μας εἰς δοσοῦς δὲν προξενοῦν θλίψιν. προξενοῦν πλῆξιν.

Κάρολος Ναράι

Εἰς τὴν ἀσχήμην ἐκάστου δρόμου τῆς ζωῆς, δησις φέρει πρὸς τὸ κακόν, ἵπαρχει πινακίς προαγγέλλουσα τοῦτο. Ἀς ὅποιαν δοῖ δὲν εἰκένερουν τὸ ἀραιτιώσκον.

Cherbuliez.

Δὲν εἶτε τόσον δύσκολον τὸν κάριμμενον θυσιαρ δὲν ἄλλον, δοσον δύσκολον εἶτε τὸν κάριμμενον θυσιαρ, τὴν ὅποιαν ἄλλοι κάριμον δι' οἵτις.

Όκταδιος Φεγγέ.

ΣΥΜΒΟΓΛΑΙ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Δὲν δύνασθε ν' ἀρνηθῆτε, κυρίαι καὶ δεσποινίδες, διτὶ δὲν ἐντελῆς μεταβολὴ ἐσθῆτων δὲ πίδων δὲ καὶ τῶν δύο συγχρόνως, σᾶς μεταβάλλει καθ' ὀλοκληρίαν δὲν μεταβάλλει τὸ σῶμα, δὲ πίδος τὸ πρόσωπον. Ἀκολουθῆτε τὸν συρμόν, ἀλλὰ μὴ ὑποδουλοῦσθε εἰς αὐτὸν. Ἐκάστη μορφὴ, ἔκαστον σῶμα ἔχει ἀνάγκην ιδιαιτέρας ἔξωτερικῆς περιβολῆς δύως ἀναδειχθῆ. μὴ νομίζετε διτὶ εἰς δῆλας πηγαῖς νει τὸ αὐτὸ κόψιμον τοῦ φορέματος. δὲ δὲν δύο σχηματισμὸς τοῦ πίδου δὲ τὸ χρῶμα τῆς μόδας. Ἐρωτήσατε τὸν καλαισθησίαν σας, τὸν καθρέπτην σας, τοὺς γυωστούς σας, καὶ εἴργετε ἀπαξ διὰ παντὸς πῶς πρέπει νὰ ἐνδύεσθε. Ἀν οἱ κατὰ καιρούς συρμῷ ἀπαιτοῦν νὰ μεταβάλλετε ἐνδύμασίαν, προσπαθήσατε δὲν μεταβολὴν αὐτὴν νὰ γίνηται δλίγον κατ' δλίγον, κοὶ ἀνεπαισθήτως. Ἡ αἰψυνίδια ἔξωτερικὴ μεταβολὴ σᾶς μεταβάλλει αἰψυνίδιας καὶ σᾶς τὰς ιδίας. γίνεσθε δλλαι καὶ μεταβαλλόμεναι οὔτω συχνὰ συνειθίζετε τὸν καρδίαν τῶν συζύγων δὲ τῶν μνηστήρων σας εἰς τὸν ἀστάθιαν. διτὶ μεθ' δῆλας τὰς θεωρίας τῶν ιδεολόγων δὲ ἔρως ἔχει μεγίστην σχέσιν πρὸς τὸν μορφήν. πως θέλετε λοιπὸν νὰ μένῃ σταθερὸς δὲ συμπάθεια, τὸν δοσον ἐμπνέετε δταν ὑποχρεούντε τοὺς θαυμαστούς σας νὰ σᾶς βλέπουν συχνὰ ὑπὸ νέαν μορφήν;

«Αὶ γυναικες, λέγει δὲ Michelet, νομίζουν διτὶ διὰ τῶν συνεχῶν καὶ ἐντελῶν μετεμφίεσεων κατορθοῦν νὰ συγκρατησουν τὸν δρώτα, τὸν ὅποιον ἐμπνέουν. ἀπατῶνται ἀπάτην μεγάλην. Αὶ δια τῶν συχνῶν μετεμφίεσεων συχναὶ καὶ νέαι ἐντυπώσεις τῆς καρδίας, επέρχονται συγκεχυμέναι. Εὑρίσκεται τις εἰς τὸν ἀνάγκην νὰ εἴπῃ εἰς τὰς γυναικας αὐτάς : «Ἀγάπη μου, μὴν ἀλλάζῃς τὸσον συχνά.

Γιατὶ ὀναγκάζεις τὸν καρδιά μου, τὸν πιστὸν μου καρδιὰ νὰ γίνη δπιστη; Χθὲς ήσο διαφορετικὴ καὶ δησο τὸσον ωραία! εἶχα ἀρχίσει νὰ σ' ἀγαπῶ ἐτοι δησο ωραία δησο χθές. σύμερα δὲν εἶσαι δὲν ιδια δὲν σὲ ἀναγγείλω πλέον! Μὴ μὲ συνειθίζῃς εἰς τὰς μεταβολὰς καὶ μὴ μὲ ἀναγκάζῃς νὰ γίνωμαι δστατος».

Καὶ τὸ κτένισμα, καὶ αὐτὸ σᾶς μεταβάλλεται δὲν εἶσθε βεδίαις ὑποχρεωμέναι, καὶ δχι μόνον δὲν εἶσθε ὑποχρεωμέναι, ἀλλὰ καὶ δὲν πρέπει νὰ προρκολᾶσθε εἰς τοὺς συρμοὺς τῶν μπτέρων σας δὲ πρόσδος ἀπαίτετ μεταβολὴν καὶ μεταβάλλει τὸ πᾶν. ἀλλὰ χάριν τῆς καλαισθησίας, χάριν αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, δὲ μεταβολὴ σας πρέπει νὰ είνε συστηματική, πρεμος, σύμφωνος πρὸς τὸν ιδιαίτερον τύπον τῆς μορφῆς σας. πρὸ πάντων δὲ αἱ μεταβολαὶ σας νὰ είνε τοιαῦται, ώστε νὰ μὴ διατρέπουν ἄρδην τὰς ἐντυπώσεις τῶν δησίων χθὲς ἐγίνατε πρόξενος.

Μεταβάλλεσθα χωρίς νὰ μετατρέψετε δισον δέ μέσον, διὰ τοῦ δησού θὰ κατορθώσετε νὰ διατηρήσετε ἀκμαίαν, σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον τὸν πιστὸν τῶν αγαπῶντων σας.

πάντοτε πρεσίας ἐκινδυνεύομεν νὰ παρεκκλίνωμεν μεγάλως τῆς πρὸς τὸ βουνὸν ἀνδόδου, ἀν δὲν μᾶς ἔδειχναν τὸν στράτα χωρικοὶ τινες κατὰ τύχην διερχόμενοι ἐκεῖθεν. Καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἀνθρώποι βλέποντες τὸν δλίγον παράδοξον περιβόλην τοῦ συντρόφου μου, μὲ τὸ ἔξηπτημένον πλαγίως τηλεσκόπιον του, μὲ τὸν ιδιόρρυθμον κιτρινωπὸν ψάθινον του, καὶ μὲ τὸν πλαναρίαν ἐπὶ τῶν γονάτων, εστάθισαν ἐπὶ πολὺ δησίθεν μας ἀτενίζοντες μὲ ἀνοικτοὺς ὄφθαλμούς, ὑπεικονίζοντες ιως καὶ αὐτοὶ εἰς καμμίαν ιδιαιτέραν δημέρητον ἀδιναμίαν τῶν...

Ἀνηλθομέν τὸν δεξιὰ τοῦ ποταμοῦ υψούμενον δόδον, ἔνθα ἐχαράσσετο ὁρκετὰ εὐρεῖα δὲ δόδος ἐν μέσῳ των πυκνῶν ἀμπελῶν καὶ ἐλαιώνων τῆς πέρα. Ρουπακιάς. Θεσπεδία ἀποψίς ἐπλήξε τότε τοὺς ὄφθαλμούς μας.

«Ω! η φύσις! η φύσις! τὸ μέγα αὐτὸ κάτοπτρον τῆς δημιουργίας, η αἰωνία αὐτη ταρθένος, η ωραία, ως δὲ δελφὶς γύμφη τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἄσματος, ὁ κεκλεισμένος εκεῖνος κῆπος, η κεκλεισμένη ἐκεῖνη βρύσις, η ἐσφραγισμένη ἐκεῖνη πηγή, η πηγὴ ἐκεῖνη μύρων, τὸ φρέαρ ἐκεῖνο ψαράτος ζωντος, οἱ ρυακες εκεῖνοι τοῦ λιθάνου!!!, δαιμονία παρθένος φύσις, δησοιαν ἀνεξάντλητον θάμβωσιν αναδίδεις εἰς τοὺς ὄφυλαμούς μας... τοῦ Παναιτωλικὸν ἀνεψάνην γραφικώτερον παρά ποτε μὲ τὰ χαρίεντα πυκνὸ πεύκα του, μὲ τὰς ὑψηλαρίους ἐλάτους του, ἀνερχομένας πρὸς τὸν φαλακρὸν κεφαλὴν του δίκιν μαυροφόρων καλογραϊων. Δυτικώτερον τῶν ὑπορειῶν των ελεύκαζεν δημαρδαίας δόδοις, διερχομένης διὰ μέσου των εσπαρμένων ἐκεῖ ἐπὶ τῆς πεδιάδος χωριών. Κατωτέρω δὲ ἐξετείνετο δημια επιφάνεια τῆς Τριχωνίας λιμνης, τῆς γαλανῆς αὐτῆς ἀδελφῆς τῆς Στριμαζιας, δηιουν μας διαγραφομένης, αντανακλωσι επι των ὑδάτων της τὰς χρυσᾶς ακτίνας του ανυψούμενου δήλου.

Λιμνη γοητεια! Άπο μακράν δὲθη τῶν αἰσθησιῶν ποσον σε παρομοιάζει μὲ τὴν μαγικην ολτασιαν τῆς διαπύρου εύτυχιας, πτις κατατρυχει τὸν νοῦν, τὸν ψυχὴν μας, εν δησφ σφύζουσιν αι φλέβες μας... Η μαγικη ἀποψίς σου πόσας φορας μ εμευσος, παιδιον ἀκομη, ατενίζοντας μακράν, ἐκ των παραθέρων μου! Καὶ δημως διαν ἐφερα τὸ βῆμα πρὸ τῆς μαλανῆς ἀμμοτριδιᾶς σου, καὶ ἀνέπλευση τῶν νοσωδῶν πνοιῶν τῶν ἀκτῶν σου, πόδον δὲ εὐργον κοι δὲ πεζήν, δχαριν...

Ἐκβαδίζομεν τόρο, παρακάμπτοντες, πρὸς τὰς ἐκεῖ πλησιῶν τῆς δηδού καλίβας των χωριών, ἐν μέσῳ γηγενῶν στελέχων μακρᾶς καπνοφιτειας, πν ἀφέντες οπισθια ἐλάθομεν τὸν πρὸς τὸ βουνὸν δδόν, κατ' ὄχηδες μὲν δημαρδην, ὑποφερτην, κατόπιν δὲ διερχομένην διὰ μέσου πικνῶν λοχιων, τόρα μὲν ἀνερχομένην ἐπὶ κοριφῆς γάχεως, τόρα δὲ κατερχομένην δησητήμως εἰς τὸ βάθος γαράδρας, ήνα ἀνέλθη ἐκ νέου. Απέραντος ἐκτασίς πυκνων, πλοισιονώρων δασων, συγκειμένων, ως ἐπὶ τὸ πολι, εξ ἀγρών καὶ ψιέρων δημαρδην, ελαιων, εξετεινοντο πέρι

τῶν βουνῶν, ἀλλὰ μὲν ὑποκαλυπόντα εἰσέτι ἐκ τῶν τελευταίων ἐμπροσθῶν ἄγροικων βοσκῶν, ἀλλὰ δὲ ἐγκατελειμένα εἰς τὴν τύχην των οἰκτρῶν Χρονιάται, γηρασέαί ἐδαῖαι δεικνύουσαι τάσιν πλουσίας καρπώσεως, γονιμότητα πλουσίας ἔσδοεις ἀπομένουσιν ἐκεὶ μέσῳ τῆς ἐρημίας, ὀλοκλήρους χρόνους. Καὶ ἐπὶ πεισματι, νομίζεις, ή εὐλογημένην ἐκείνην γῆ, ὡς ἀλληλή γῆ Χαναάν, δυσον πυρπολεῖται, ὅσον ἀπογυμνοῦται, τόσον ἀναφύει ἐκ των σπλάγχνων της. Συνειθισμένη λίαν εἰκὼν των μερών ἐκείνων, ἔνθα καὶ ἐν τῇ ἀπωτάτῃ αὐτῶν γωνίᾳ βασιλεύει ἡ ἀργία κ' ἡ ἑβελοκακία. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ συνηντίσαμεν τοὺς χωρικούς ἔξι πλωμένους εἰς τὴν παχεῖαν χάλιν τὸ πόδι τὴν σκιάν των φυλλωμάτων τῶν δένδρων, ἀλλους μὲν κοιμωμένους, ἀλλους δὲ χαρτοπακτοῦντας. Εἰς τι μέρος μάλιστα, καθ' ὃ δὲ στενωπός ἦτο λίαν δύσβατος, καὶ ηναγκάσθημεν ν' ἀφιππεύσωμεν, ἐπλοσίασα χωρικόν τινα, μακαρίως καθημένον ὀκλάδην ὑπὸ τὴν ρίζαν δένδρου, καὶ κόπτοντα ραβύμως διά τοῦ μαχαιρίου του, γιὰν ἀπεργάρη ὡς μικρὸν κλάδον δένδρου, καὶ τὸν ἥρωτησα:

— Τί κάνεις αὔτοῦ, πατριώτη;

Μοῦ ἔφριψε κατ' ἀρχὰς ἐν βλέμμα γεστὸν ἀπορίας ἐπὶ τῇ ερωτήσει μου, καὶ υστερα διυστροπῶν ἀνέφωνησεν ἀγερώχως:

— Γιά! δὲν βλέπεις!...

— 'Δμ! τί κάνεις;

— "Ω! ἀδερφὲ κ' ἐσύ! μὲ διέκοψεν ἀπειλητικός, γιὰ πελεκάω...

Διῆλθομεν μετ' ὀλίγον διὰ μέσου τοῦ χωρίου Βλούχου, ἀποτελουμένου ἐξ εὐαριθμῶν πεντηράων οἰκυμάτων, τῆς πρωτειούσης αὐτῆς τοῦ δήμου Θέρμου. Τὰ οἰκήματα τῶν χωρικῶν εἰνεὶ ἀποκεκρυμμένα ἐντελῶς ἐντὸς ὑψηλῶν ἀμφιλαφῶν δένδρων, μεταξὺ τῶν δοποίων διακρίνονται ἢ δροσερές καρυδιές, μὲ τὰ πλατέα φύλλα των, καὶ τὸν γλυκὺν ψηθυρισμόν των, ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δοποίων πλῆθος κοσύψων ἐθορύβει μεγάλως. Ἐποτίσαμεν τοὺς ἵππους μὲ τὰ διαυγῆ νάματα ρεούσης ἐκεὶ ποιού κρήνης, παρὰ τὰς ρίζας πανυψηλῶν πλατάνων, παρ' ἡ χωρικαὶ τινες φλυαροῦσαι ἀπειρως, ἐλεύκαινον δθλια τινὰ φάκη. "Ανδρα δὲν συνηντίσαμεν ποσῶς. Θά ἐκοιμῶντο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ μακάριοι ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν πλεοναζουσῶν ἐκεὶ καρυῶν, τοῦθ' ὅπερ δικαιολογεῖ πολὺ τὴν νάρκωσιν ταύτην τῶν ἐγχωρίων, διότι κατὰ τὸν Πλούταρχον: τὴν ἀκαριανούσαν, διά την οὕτως ὠνδρασαν, διτι πνεῦμα βαρὺ καὶ καρωτικὸν ἀφιεῖσα λυπεῖ τοὺς ὑπ' αὐτὴν παρακεκλιμένους. Καὶ αἱ γυναικεὶς αὐταὶ ἐφαίνοντο μετὰ κόπου κύπτονται ἐπὶ τοῦ ὑδατος, καὶ μετὰ φαθυμίας ὑψοῦσαι τὸν κόπανον. Εἰς τὴν ἐρώτησίν μας: ἀπὸ ποῦ πᾶνε στὸ μοναστήρι; μᾶς ἐκύτταξαν κατ' ἀρχὰς περιέργως, κ' υστερα ἡμιμειδιῶσαι μεταξὺ τῶν ἥροκεσθησαν ν' ἀνταλλάξωσιν ὀλίγας λέξεις μὲ τὸν Γιάννην, διτις κύπτων ἐπὶ τοῦ σελαχίου του, ὠλιγώρει ν' ἀνάψῃ τὸ σιγάρον του μὲ τὸ τσακιά του, ίνα τὰς παρατηρήσῃ ἀνετότερον διὰ λοξῶν βλέμμάτων. Ήρ

τῆς εἰσόδου μας ἀκόμη εἰς τὸ χωρίον παρετηρήσαμεν ἐλειψοειδεῖς σειράς τειχῶν ἐπὶ τῶν πέριξ λόφων, πρὸς οὓς ὁ καθηγητὴς ἔρριπτε συχνά διάπυρα βλέμματα, ἐκ τοῦ ἐφιππίου του. "Η ἀνάβασις πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ εἰνε ἀρκετὰ ἐπίπονος. "Η ἀνωφερὴς ἀτραπὸς ἀνελίσσεται διὰ συχνῶν περιστροφῶν, καὶ γέμει ὅγκωδῶν λίθων καὶ ὅξεων χαλίκων, πρὸς οὓς προσκόπτει ἐπιπόνως τὸ βῆμα. "Ηναγκάσθημεν ν' ἀφιππεύσωμεν καὶ μεθ' ἡμισείας ὥρας καὶ πλέον πορείαν ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ φυσικοῦ μᾶλλον ἢ τεχνικοῦ περιβόλου, τοῦ περιφράσσοντος τὴν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ὑπάρχουσαν μονὴν τῆς Θεοτόκου. "Εκεὶ ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς ξυλίνης θύρας τοῦ περιβόλου γίνεται πλέον καταφανῆς ἢ μακρὰ σειρά τοῦ ἀρχαίου τείχους, καὶ τὸ βλέμμα πρὸ τῆς εἰσόδου ἐκείνης ἐνδίδει νὰ ἐκλάδῃ αὐτὴν ὡς λείψανον ἀρχαίας τινος ίσως πύλης φρουρίου. "Ο σύντροφός μου μὴ κλείσας εἰσέτι τὸν ιαυδανίαν, ἐτρεχε τόρα ἐπάνω κάτω περιεργαζόμενος τὰ τῆδε κάκεΐσε προκύπτοντα ἐκ τοῦ ἐδάφους λείψανα τῶν ἀρχαίων τειχῶν, ἀσθμαίνων, κάθιδρος, κατακόκκινος καὶ παρατηρῶν μετα περισσῆς εὐλαβείας, καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου τοὺς ἀψύχους ἐκείνους λίθους, ὡσεὶ τοὺς πρώτα περὶ τοῦ παρελθόντος, καὶ στενοχωρούμενος ίσως, ἐπειδὴ δὲν εὑρισκέ τι δξιον ίδιαιτέρας προσοχῆς ἀκτίνα τινα φωτὸς μέσῳ τῆς μεγάλους ἀχλάδους, ήτις ἐπικαλύπτει τὰς δελίδας τῆς ιστορίας, ὡς πρὸς τὴν διαμφισσοτοιμένην θέσιν τῆς ἀρχαίας πόλεως τοῦ Θέρμου. "Ο Γιάννης διαγύσσας τόσην ὥραν πεζὴν πορείαν ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον, καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς τσιτσας ἀπέσταζεν δῆλος ἐξ ἰδρώτως. "Ο ἀτυχῆς ὄνθρωπος φθάσας εἰς τὸ ἀπλώμα τοῦ βουνοῦ ἐδεσε προσχείρως ἐκεὶ τοὺς ἵππους ἐκ τινος δένδρου, κ' ἐνατενίσας πρὸς στιγμὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς μονῆς τῆς Παναγίας τῆς. Βλαχοὶ τοιοῦτοι σανατηλοθείσεις ἐκεῖ, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Ἀπόδλαυνος, ἐκαμε μετὰ πολλοῦ κόπου τρίς τὸν σταυρὸν του κ' ἐξηπλώθη ὑπὸ τὴν σκιάν φυσιμένων τινων ἐκεὶ δένδρων. "Ηναγκάσθην νὰ τὸν ἀκολουθήσω, ἀνάψας σιγάρον καὶ περιεργαζόμενος βραδέως τὴν στέρναν τοῦ πρωτίου τοῦ ναοῦ καὶ τὰ πτωχὰ κελλία τοῦ ἐρημίτου μοναχοῦ, δοτις ἀποζεῖ ἐκεὶ εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκ τῶν εἰσόδωμάτων τῆς μονῆς, καὶ δοτις εἰχεν ἀπέλθη τὴν πρωτίαν ἐκείνην κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Γιάννη παρὰ τῶν χωρικῶν, ἀπὸ ὄρθρου βαθέος εἰς τὴν πόλιν πρὸς προμήθειαν τροφίμων καὶ ἀλλων ἀναγκαίων πραγμάτων, τὰ δύοτα εἰχεν ἐξοδεύση κατὰ τὴν τελευταίαν πανηγυριν. τῆς μονῆς, πανηγυριζόσης τὴν 24 Αύγουστου. Μετ' ὀλίγον ἀφίκετο καὶ ὁ φίλος μου, ἐξαπλωθεὶς καταγῆς αὐτὴν τὴν φορὰν λίαν κεκοπιακώς. Τὸν ἀφῆκα ν' ἀνάψῃ σιγάρον, καὶ τὸν ἥρωτησα υστερα περὶ τῶν ἔρευνῶν του ὑπομειδῶν.

— Λιθάρια!... λιθάρια φίλε μου! μοῦ ἀπήντησε μὲ τὴν ιδιάζουσαν μανιάτικην προφοράν του.

— Καὶ δταν σκέπτεται κανεῖς, ἐξηκο-

λούθησεν, διτι σ' αὐτὴν τὴν θέσιν ποῦ καθημεθα τόρα, ἀπέστιλεν δλλοτε δ πλοῦτος κ' ὑδαταί τῆς πλουσιωτέρας καὶ τῆς μεγαλητέρας Αἰτωλικῆς πόλεως...

Κ' ἐσιώπησε συμπληρώσας τοὺς λόγους του δι' ἐνδὲ ἑταστικοῦ γύρω βλέμματος, περιστρέφων πάντοτε τὸν Ιαυδανίαν μεταξὺ τῶν χειρῶν του. "Ο διάν πλοκεκυπώκης Γιάννης ἥκοε μὲ ἀνοικτούς δόμαλμούς, θεωρῶν μετὰ δάμβους ποτε τὸν διπλοῦντα καθηγητήν, καὶ πότε τὸ μικρὸν τεῦχος τοῦ Παυδανίου, ὡς ἀπλοῦς ἀγρότης πρὸ τῆς μαγικῆς δόπης πλανοδίου πανοράματος. Τὸν διέκοψα τῆς αφοσιώσεως του.

— Τὸ λὲν καλὰ τὰ κότσια σου ρε Γιάννη... καὶ σὲ ἀνήφορο μάλιστα! Ἀνεσκόψθη ἀπομάσσων τὸ μέτωπον διὰ τῆς φουστανέλας του.

— Τι τὰ θέλεις ἀρέντη! μ' ἐκαψεν τὸ λιοπάριν... ἐψέλλισεν, ἐξακολουθῶν νὰ ἀπομάσσωται.

Ἐπῆλθεν δλίγων στιγμῶν σιγὴ, τὸν διποίαν διέκοψεν δ Γιάννης ὑψώσας τὸν δείκτην τῆς χειρὸς πρὸς τὴν ἀριστερὴν μας ἐκτενούμενην πλευρὰν ἀπορρώγος βράχου, ὑψουμένου ἐκεῖ πρὸ τῶν δόμαλμῶν μας.

— Καὶ δὲν θὰ παπέστεν ἐκειπάνου; πρώτησε.

— Ποῦ! ἀνέκραξεν δ καθηγητῆς φέρων εὐθὺ τὸ ἀορίστως πλανώμενον βλέμμα του πρὸ τὸ μέρος τοῦ βράχου.

— Νά! ἐκειπάνου, κύρ δάσκαλε, ἐξηκολούθησεν δ Γιαννιώτης. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔνε κάναν στρατί;...

"Α! ἀνεψώνδεν ἀνεγερθεὶς καὶ σύρων με ἐκ τοῦ βράχιονος ὁ φίλος μου πρὸς τὸν βράχον, δμοιάζοντα μὲ τεχνικὸν ὄχυρωμα ἐκτίσμένον διὰ τεραστίων ἀξέστων λίθων ἐργιμένων, τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ δλαδοῦ, ὑπὸ τῆς ιδιοτρόπου φύσεως, ξέρεις ποῦ θάνε τὸ βουνό ποῦ συνήρχοντο κάθε φύινόπωρο οἱ ἀπόκλητοι τῶν Αἰτωλῶν;

Κ' ἐπροχωρήσαμεν.

Μετὰ πολλὰς ἀνιχνεύσεις εῦρομεν τέλος τὴν ἀνωφερὴ στενωπόν, ήτις φαίνεται δλλού μὲν λελαξευμένην ὑπὸ σμίλης ἐπὶ τῶν κρημνωδῶν πλευρῶν τοῦ βράχου, δλλού δὲ ὑπὸ αὐτῆς τῆς φύσεως. Μόδις δύναται νὰ διέλθῃ τις δι' αὐτῆς μὲ κίνδυνον νὰ φιθῇ κάτω εἰς τὴν ἀλαχίστην δλίσθησιν μικροῦ λίθου. "Οχυρότερον, ἀπορθητότερον τεῦχος δὲν ἡδύγαντο νὰ εῦρωσιν οἱ πολιοὶ ἀ πό κα λη το ι, δπως συσκεψθῶσι περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτοις των. "Ο ἐχθρὸς ὑπερβαίνων τὰ δρια τῆς χώρας καὶ λεπλατῶν τὴν γῆν, προσέκαπτε διαφθειρόμενος ἐξ δλοκλήρου πρὸ τῆς ἐκ φύσεως μᾶλλον δχυρᾶς πόλεως, ήτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνηρχετο ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τῶν πέριξ βουνῶν μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ βράχου τούτου. "Αναπολῶ διὰ τοῦ λογισμοῦ τὸν δμφαλὸν τοῦτον τοῦ Αἰτωλικοῦ δθνους ἐν πλήρει τῇ ἀκμῇ καὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ. "Ανοικοδομῶ τὸ ἀρχαῖον Θέρμον ἐν δλῃ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ, μὲ τὰς καλλιμαρμάρους οίκοδομάς του, μὲ τὰς πλουσίας λείας καὶ λάφυρα, ἀτίνα ἐστόλιζον ναοὺς καὶ οἰκοδομήματα, προερχόμενα συνήθως ἐκ τῶν συχνῶν ἐκιδρομῶν καὶ

ἀρπαγῶν τῶν ἀγερώχων ἀνδρῶν του, εἰσβαλλότων περιοδικῶς εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας, καὶ προπάντων εἰς τὸν ὅμορον Ἀκαρναίαν, μεθ' ἣς συνεδέετο δι' ἀδιαλλάκτου μίσους, καὶ ρίπτων τόρα τὸ βλέμμα επὶ τῆς ἡρομανῆς ταύτης γῆς, εφ' ἣς ἀπομένουσι μέσῳ τῆς σωρείας τῶν αἰώνων, ὡς ὥχρι μάρτυρες τῆς ἀρχαίας εὐκλείας της, διάγοι σωροὶ λιθων, καὶ ἐρωτῶν εἴστον μήπως ἔγινα θύμα ἀπατηλοῦ ὄντερου. Ἡδυνθήτης εἰς κατακτητής, εἰς Μακεδών, δὲ Φιλιππος ὁ 1^{ος}. νὰ καταδηρώσῃ, νὰ κατασκάψῃ, νὰ μὴ αφησῃ λιθον ἐπὶ λίθου, νὰ καταστησῃ μηδόβοτον τὴν επὶ τοσούτοις χρόνοις ἀπόγυπτον ταύτην πόλιν, εφ' ἣς ἀνεκυκάτο ἡ ζωὴ καὶ ὁ θρύβυς, ἐνεφώλευε τὸ κλέος, ἐνυπῆρχε τὸ ἀσυλον ἐκ τῶν δυστροφιῶν τοῦ ἀλλοπυροσάλλου "Ἄρεως, ἐνευρυόυτο ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ θράσος ὀλοκλήρου ἔθνους; Ἰστορία! πόσον εἶνε μεγάλα τὰ παραδείγματά σου! ...

Μετ' ἀρκετοὺς ἐλιγμούς εὑρέθημεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, εφ' ἣς ἀπλοῦται μακροσκελές, εὐρύχωρον, ὄμαλὸν καὶ πλούσιον εἰς βλάστησιν χλόης ὀροπέδιον λουδιμενὸν ὅλον κατ' ἑκείνην τὴν ὥραν πρὸ τῶν ποδῶν μας υπὸ τὰς φλογερὰς τοῦ ἥλιου ἀκτῖνας. Κατ' ἀρχὰς ἔφερα τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς, ὡς ἀνθρώπος παθῶν αἰφνίδιον ἵλιγγον. Ἡ ἀλλοπλουχία τῶν εἰκόνων ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης ἑκείνης σκηνογραφίας, ἥτις ἐπλήξε τοὺς ὄφθαλμούς μου ἀποτόμως, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἐνεῖχε τι τὸ ἐκπλῆττον, τὸ συναρπάζον, τὸ μεγαλοπρεπές! Ζωγράφος δὲν θὰ πόνυτο νὰ ἐκλέξῃ ἀρμοδιωτέραν τοποθεσίαν πρὸς ἀποτύπωσιν ἐπὶ τῆς σινδόνος του τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς φύσεως... Ὁ σύντροφός μου περιῆλθε πολλάκις τὸ ὀροπέδιον, τόρα μὲν κύπτων ἐπὶ τοῦ Παυσανίου του, τόρα δὲ ἀπομένων ἐννεός πρὸ τῆς θέας ἑκείνης. Μ' ἐπλησίασε κατόπιν, ἐγχειρίζων μοὶ τὸ τηλεσκόπιόν του. Διὰ μέσου τῶν φακῶν του τ' ἀντικείμενα ἐπλησίαζον πολὺ τοὺς ὄφθαλμούς μου, ἀλλὰ μοὶ δὲν ἀδύνατον ν' ἀπολαύσω ὅλης τῆς θέας ἑκείνης ἐν μιᾷ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόψει. Τὸ δημιούργον μας Παναιτωλικὸν ὑπὸ τὴν ὕπαλον τοῦ τηλεσκοπίου παρουσίαζε γραφικὸν θέαμα. Διεγράφοντο εὐκρινῶς ἐπὶ τῆς μακρᾶς πλευρᾶς του μικρὰ χωρίδια, μὲ τοὺς λευκοὺς οἰκίσκους των, μὲ τὰ εὐρέα ἀλώνια των, μὲ τοὺς ἀκινήτους ἐδῶ κ' ἑκεῖ χωρικούς των. Λευκὸν διώροφον οἰκημα ἀποκρυμμένον σχεδὸν ὥσει φωλεά, ἐντὸς πευκῶν καὶ ἐλάτων, ἐν μέσῳ τῆς θελκτικῆς ἑκείνης ἐρυμίας, μοὶ ἀπέσπασε βαθὺν στεναγμὸν φιλοίνων δρμῶν των, προτρέποντες δὲ εἰς τὸν δλλον κατὰ τοὺς στίχους:

"Ἄστε! παιδιά μ' ῥὰ φύγομε, ῥὰ πάμε σ' ἄλλο
[τόπο]
ῥὰ βροῦμε τὸ κρασὶ φτηνό, κ' ἀς κάρονμε καὶ κόπο.
Ἐκ τῆς πολλῆς μέθης των, μόλις κατώρθωσαν νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ ἀρύσκου, διάγον ἔξωθεν τῶν ἱωαννίνων.
Καὶ ἀφοῦ ἐπληρώθω ἀρθόνως ὁ στόμαχός μας, ἐλύθη ἀρθονώτερον ἡ γλῶσσά μας. Ὁ Γιάννης ἴδιως ἀπέδειξε τότε μίαν φοράν ἀκόμη διὰ τῆς ἀχαλινότου γλωσσαλγίας του τὴν ἀληθείαν τοῦ ρυποῦ: λιέει σὰν Γιαννιώτης. Καὶ δὲν ἦτο καθόλου ἀνοστος, μὲ τὸν ἴδιαίτερον ἑκείνον ἐκφραστικὸν τόνον τῆς Γιαννιώτικης προφορᾶς, διτις ὄμολογῷ διτις ἔχει δι' ἐμὲ ἀκατάσχετόν τι θέληγντρον. Ἀφοῦ ἔκενθων ἐντελῶς ἡ τ σιτσα, καὶ ὁ ἥλιος ἐμεδουράνησε, ἐπαυσαν πλέον οἱ στίχοι

καὶ αἱ συνομιλίαι, καὶ ἡ τριάς ἑδείκνυε διαν μεμφατικὰ σημεῖα μεγάλης καρδιώσεως καὶ ζωροῦ πόθου ἀναπαύσεως καὶ ὑπνου. Τοῦ Γιάννη ἴδιως ἡ σιγὴν μικροῦ δεῖν καὶ ἔξηρθροῦτο ἀπὸ τὰ συνεχῆ χασμάτα. Μ' δὲν τὸν καρποβαρίαν μου προσελάθησα νὰ τὸν πειράξω:

— Νυστάζεις, Γιάννη;

‘Ο ἀτυχῆς ἐκτείνας τοὺς βραχίονας δι' ἀτόνου τάσεως, μόλις πόδυνήθη ν' ἀρθρώσῃ ἐν μέσῳ σειρᾶς διπλῶν χασμάτων:

— Τὸν ἀρρωστό ρωτᾶνεν ἀφέντη! ... ἐγὼ θὰ τὸν κλέψω περά!

Κ' ἔξαπλωθεὶς ὁ καλός σου Γιάννης πλατύς φαρδύς, περιέβαλε τὸν κεφαλήν του διὰ τῆς χειρός, καὶ πόρχισε νὰ φέγγη ἰσχυρῶς.

Ἡναγκάσθημεν νὰ τὸν μιμηθῶμεν. Κ' ἐνῷ ὁ ὑπνος πόρχισε νὰ μ' ἀφαρπάσῃ εἰς τὰς πτέρυγάς του, καὶ ἐνῷ οἱ ὄφθαλμοι μου ἡμίκλειστοι εἰσέτι ἐνπτένιζον πέριξ πρὸς τὴν ὑπνώτουσαν φύσιν ὑπὸ τὸ μαρμάρον φῶς τῆς μεσημβρίας, κ' ἐνῷ ἡ πνοή τῆς αὔρας τοῦ βουνοῦ μοῦ ἐψηθύριζεν ἀκατάληπτα λόγια, βαυκαλίζουσα με πόδεως, καὶ ἡ γλυκειά ἐρημία τῶν μερῶν ἑκείνων ἀνελάμβανεν δλονὲν ἀρμονικωτέραν μαγείαν, ὁ ἐκτονισμένος νοῦς μου ἀνέτρεχε πρὸς τοὺς χαριεστάτους στίχους τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, τὸ δόπιον τίς οἶδεν δὲν ἡ ιδία αὐτὴ ἐρυμία, ἥτις μὲ ἀπεκοίμιζεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, δὲν ἐνέπιενε εἰς τὸν ἀπαράμυλον ποιτῆν του.

“Ησυχα ποῦνε τὰ βουνά, ησυχοι ποῦνε οἱ κάρποι! δὲν καρτεροῦνε θάνατο, γεράματα δὲν ἔχουν, μόν' καρτεροῦν τὴν ἄνοιξη, τὸ Μάρτη, τὸ καλοκαΐρι, νὰ ἰδοῦν τοὺς βλάχους ετὰ βουνά, νὰ ἰδοῦν τές βλαχο-

[πούλαις,

ν' ἀκούσουν τὰ βλαχόπουλα, λαλῶντας τές φλογέρες. βόσκοντας τὰ κοπάδια τους μὲ τὰ χονδρά κουδούνια. “Οντας θὰ στήσουν τὰ μανδριὰ τὴν ἀρτησιάταν φτιάσουν θὰ βγοῦν καὶ τὰ κλεφτόπουλα νὰ πάιζουν, νὰ χορεύουν, Συχνὰ συγκάθαροβολῶνται στοὺς κάρπους τῶν Φερσάλων νὰ πιάνουν Τούρκους ζωντανούς, νὰ γδύνουν σκοτω-

[μέους,

νὰ φέρουν γρόσια καὶ φλωριά, κ' ἔκει νὰ τὰ μοιράζουν, καὶ νὰ χαρίζουν κάννα δύο *στές ἀσπρες βλαχοπούλες, κλέφτοντας καὶ κάνα φιλί, καὶ γλυκοπαιγνιδάτι...

ΜΗΤΣΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΓΛΟΣ

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Εἰς τὸν περίπατον.

— Φαίνεται νὰ εἶνε ἀκούραστη αὐτὴ ἡ γυναικά.

— Ἀκούραστη κι' ἀκούραστη! Χθὲς εἶχα μίαν δρα μίδιαν μαζῆν της, καὶ δὲν μ' ἀφίσει νὰ πῶ οὔτε λέξι!

*.

Εἰς τὸ ἐμπορικόν.

‘Ο πελάτης. Αύτα τὰ κολλάρα μοῦ ἔρχονται στενὰ *τὸ λαιμό.

‘Ο καταστηματάρχης. Νομίζω, διτις πλύνετε τὸ λαιμό σας, θὰ τὰ βρῆτε πολὺ εὐρύχωρα.